

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Einstein telescoop

DATUM
1 maart 2021
Verzonden 05-03-2021

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
SMG (Sven) Cimmermans

TELEFOONNUMMER
043 350 5396

ONZE REFERENTIE
2021-07080

E-MAILADRES
sven.cimmermans@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Uw raad heeft middels een aangenomen motie tijdens de behandeling van de pre-begroting 2021 verzocht om pro-actief op de hoogte gehouden te worden van de (lobby)ontwikkelingen rondom de Einstein Telescope. In deze raadsinformatiebrief wil ik uw raad daar graag over informeren.

De Einstein Telescope

De Einstein Telescope wordt een observatorium voor de detectie en bestudering van zwaartekrachtgolven. De grensregio rond Zuid-Limburg is daarbij in beeld als een kansrijke locatie vanwege de rust, de stabiele bodem en het sterke ecosysteem van kennisinstellingen en hightechbedrijven in combinatie met een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Het Nederlandse onderzoeksinstituut Nikhef (Nationaal Instituut voor subatomaire fysica) is initiator om de Einstein Telescope naar de euregio te halen.

Zij worden daarin sinds 2016 ondersteund door de Provincie Limburg. En sinds 2018 heeft de Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap een nationale en internationale regierol genomen voor de stappen tot een kandidatuur van Nederland met België en Duitsland. Een locatiekeuze wordt naar verwachting in 2025 bepaald. Dat betekent dat een kandidatuur uiterlijk 2024 aan de orde zal zijn. De grensregio rond Zuid-Limburg en Sardinië zijn serieus in beeld als mogelijke vestigingslocatie.

Als opdrachtgever aan hightechbedrijven en als drijver van technologische vooruitgang vormt de Einstein Telescope een zeer mooie kans voor de samenleving. Daarbij is het goed te vermelden dat dit niet enkel toekomstmuziek is. Op dit moment werken al meer dan 50 kennisinstellingen in België, Duitsland en Nederland samen met de technologische industrie aan de voorbereidingen voor een kandidatuur om de Einstein Telescope naar deze regio te halen. De impact is op dit moment al groot door de vele samenwerkingsverbanden waarbij nationale en Europese subsidies worden binnengehaald. Op dit moment is er in Duitsland, België en Nederland voor ongeveer € 65 miljoen aan subsidies verkregen, waarvan een groot deel naar innovatieve orders voor de industrie gaat. Hierin heeft de Provincie Limburg een aandeel van €5 miljoen bijgedragen. De provinciale middelen zijn met name gebruikt voor de instituutsvorming in Maastricht met de oprichting van een wetenschappelijke groep en het onderzoekslaboratorium ETpathfinder bij de Universiteit Maastricht. Ook zijn hiermee de haalbaarheidsstudies voor de bodem en de economische impactstudie medegefinancierd.

Specifiek voor Maastricht geldt dat het ontwikkelprogramma (R&D) vorm krijgt via projecten zoals een proefopstelling voor de Einstein Telescope onder de noemer ET-Pathfinder (de welbekende 'zwarte doos' van het voormalige gebouw van dagblad De Limburger in Randwyck) en E-TEST.

DATUM
1 maart 2021

Projecten waaraan het Rijk, Duitsland en België en de Europese Unie steun hebben verleend. Ook is binnen de faculteit Science and Engineering van de Universiteit Maastricht een speciale leerstoel rondom zwaartekrachtgolven gecreëerd die een groeiende groep onderzoekers en studenten aantrekt. Naast hoogwaardig onderzoek zet deze vakgroep zich in voor het toegankelijk maken van verspreiding van kennis over zwaartekrachtgolven, onder meer via digitale evenementen voor docenten in het voortgezet onderwijs en in samenwerking met het Continuum. Op www.einsteintelelescope.nl kunt u alle relevante informatie teruglezen.

Ook als Limburg en de omringende euregio uiteindelijk niet gekozen worden als vestigingslocatie voor de Einstein Telescope zijn voornoemde ontwikkelingen positief voor de regio: nu al worden er grote stappen gezet in de technische innovatie in de regio en in de grensoverschrijdende samenwerkingen tussen verschillende partijen.

Draagvlak en lobby

Om de kans zo groot mogelijk te maken dat de Einstein Telescope in Zuid-Limburg gebouwd wordt, is een intensief lobbytraject gestart onder leiding van Nikhef en de provincie Limburg. De gemeente Maastricht steunt de provincie en andere betrokkenen hierin ten volle en faciliteert de voorlopers van de Einstein Telescope en de Universiteit Maastricht daar waar mogelijk. Conform de door uw raad aangenomen motie met als onderwerp *Integrale inzet voor Einstein d.d. 1 september 2020* informeer ik u over de belangrijkste activiteiten die afgelopen periode hieromtrent hebben plaatsgevonden.

- Tijdens de top Vlaanderen-Nederland op 4 november 2020 is het belang van erkend van de Einstein Telescope en de boost die deze geeft aan innovatie en economische ontwikkeling. Nederland en Vlaanderen spraken daarbij af om zich in te spannen om een politiek gesteund Belgisch-Nederlands-Duits samenwerkingsverband te vormen dat zal onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van de Euregio Maas-Rijn als locatie van de Einstein Telescope.
- Ook in de Landtag NoordRijn-Westfalen is op 12 november 2020 unanieme overeenstemming bereikt om samen met Nederland en België en in Euregionaal verband de realisatie van de Einstein Telescope te bevorderen.
- De onderlinge samenwerking tussen Nederland en Noordrijn-Westfalen bij de Einstein Telescoop is ook bekrachtigd bij de regeringsconsultaties tussen Nederland en Noordrijn-Westfalen op 3 december jl.
- Gedeputeerde van den Akker van de Provincie Limburg heeft vervolgens op 9 december 2020 aan Minister Van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en Staatsecretaris Keijzer (Economische Zaken en Klimaat) in een brief nogmaals opgeroepen tot een helder bestuurlijk commitment dat nodig is voor een sterke kandidatuur, die perfect past bij de groeistrategie van het Kabinet en het Nationaal Groeifonds.
- Inmiddels heeft de Provincie Limburg hierop een reactie ontvangen. De Minister geeft aan zich in te zetten voor politieke steun van de kandidatuur, echter zonder het benodigde financiële commitment voor een kandidatuur toe te kunnen zeggen. Na provinciale ambtelijke afstemming met de Ministeries van EZK en OCW over de voortgang van de Einstein Telescoop in relatie tot het Nationaal Groeifonds hebben Nikhef en de Provincie Limburg besloten de voorbereidingen te treffen voor een aanvraag van financiering van de Einstein Telescope bij het Nationaal Groeifonds. Het politieke commitment daartoe blijft een Kabinetsafweging, waartoe de Provincie Limburg met de Ministeries van OCW en EZK ook anticipeert in aanloop naar de verkiezingen van de Tweede Kamer en een volgend regeerakkoord.

DATUM
1 maart 2021

- Als gemeente ondersteunen we deze aanvraag en de algehele lobby voor de Einstein Telescope ook via onze eigen lobbylijnen. Zoals via contacten met (kandidaat)Kamerleden, bij werkbezoeken van bewindspersonen en via informele partijlijnen.
- Ook is de gezamenlijke lobby voor de komst van de Einstein Telescope opgenomen in het werkprogramma van de MAHHL+ steden in de Euregio. Dat geldt ook voor het plan van aanpak voor het NOVI-gebied Zuid-Limburg en in het bijzonder in de actielijn voor het bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking.

Conform toezegging informeer ik u graag periodiek over de verdere voortgang van de kandidatuur voor de Einstein Telescope. Tevens ben ik graag bereid om Nikhef/ Universiteit Maastricht en de Provincie Limburg uit te nodigen voor een informatieve sessie of het initiatief te nemen tot een werkbezoek van uw raad. In de volgende informatieve raadsinformatiebrief over de ontwikkelingen van de Einstein Telescope kom ik daar graag bij u op terug indien u hier prijs op stelt.

Hoogachtend,

Vivianne Heijnen,
Wethouder Economie, (Eu)regionalisering, Wonen en Sociale Innovatie

Raadsinformatiebrief